

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Освітня програма	32472 Середня освіта (Українська мова і література)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32472
Назва ОП	Середня освіта (Українська мова і література)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Юрчук Олена Олександрівна, Мандич Тамара Михайлівна, Овсієнко Людмила Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	23.03.2021 р. – 25.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/TcoL2Yu>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/OcoZhGL>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час роботи ЕГ пересвідчилася, що підстав для схвалення рішення про відмову в акредитації ОП немає. ОП Середня освіта (Українська мова і література) у НУ "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка загалом відповідає основним Критеріям оцінювання якості. Експертна група засвідчила і доповнила факти звіту про самооцінювання. Проаналізовані нормативні документи, а також уточнена в процесі дистанційної експертизи інформація щодо організації освітнього процесу підтверджують можливість підготовки здобувачів вищої освіти за цією ОП. У цілому програма має достатнє навчально-методичне й ресурсне забезпечення. Змістове наповнення ОП суголосне із суспільною місією, завданнями та стратегією Університету й ураховує регіональний контекст і тенденції місцевого ринку праці. ОП відповідає вимогам чинного законодавства, предметній сфері, має чітку структуру, компоненти логічно пов'язані між собою й дають змогу досягти заявлених ПРН обов'язковими ОК та підготувати конкурентоздатного фахівця. Освітня програма дає можливість здобувачам сформувати необхідні професійні компетентності та продуктивно поєднувати навчання й дослідження, а також сформувати соціальні навички. Студенти мають реальну змогу побудови індивідуальної освітньої траєкторії; їм створено достатні умови для саморозвитку та самореалізації як у професійній, так і у творчій діяльності на засадах студентоцентрованого підходу. Академічна і професійна кваліфікації викладачів високі. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів. В академічній спільноті закладу сформована висока культура якості освіти. Здобувачі та викладачі мають всі необхідні умови для комфортної роботи та фізичного і психологічного здоров'я (безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання, значні можливості для позааудиторної діяльності та загального розвитку тощо). Результати експертизи засвідчили, що освітня програма загалом відповідає критеріям акредитації, а виявлені недоліки не применшують її значення та можуть бути усуненими протягом року. Адміністрація закладу та розробники освітньої програми під час експертизи виявили позитивне ставлення до висловлених рекомендацій, продемонстрували оперативність та готовність удосконалювати ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП Середня освіта (Українська мова і література) має академічне наповнення, здобувачів і групу забезпечення. Освітній процес за означеною програмою відбувається. ЗВО бачить перспективу ОП та прагне вдосконалення її. Керівництво, гарант, робоча група з розроблення й розвитку програми та інші представники закладу відкриті до комунікації і швидко реагують на рекомендації, про що свідчать зміни в ОП-2021. ОП відповідає суспільній місії, стратегії та завданням університету й ураховує регіональний контекст і тенденції місцевого ринку праці. Цілі програми послідовно реалізуються в різних аспектах: у більшості ОК, у формах і методах проведення навчальних занять, у векторі практичної підготовки. Зміст ОП загалом структурований і має необхідний обсяг ОК, сукупність яких дозволяє забезпечити ґрунтовну фахову підготовку здобувачів, формування соціальних навичок. Відзначимо, що студенти мають можливість реалізувати своє право на вибір ІОТ. Освітній процес за ОП відбувається з поєднанням навчання й досліджень і відповідає принципам академічної свободи та студентоцентрованого підходу. Кращою практикою є наявність дієвої системи зарахування результатів навчання неформальної освіти. Варто наголосити, що здобувачі ОП належним чином підготовлені до організації практичної діяльності на засадах дистанційних технологій навчання. У ЗВО належним чином сформовано корпоративну культуру; заклад має чітко визначені процедури сприяння академічній добросесності та неухильно дотримується цих принципів у своїй діяльності. Ефективно працює Відділ внутрішнього забезпечення якості освіти, фахівці якого розробляють нормативну базу, зміст анкет, здійснюють опитування, узагальнюють результати та оприлюднюють їх на сайті. НПП, які забезпечують реалізацію ОП, мають належну публікаційну активність, постійно підвищують кваліфікацію, долучаються до міжнародних грантових проєктів. Позитивним є й те, що викладачі і студенти спільно працюють над науковими розвідками та публікують їх у фахових виданнях України. Загалом у ЗВО створено умови для здійснення освітнього процесу на належному рівні. Налагоджено тісні зв'язки з роботодавцями та випускниками. Правила вступу на ОП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, ураховують особливості самої програми. Вони розміщені на офіційному сайті ЗВО. Університет успішно здійснює диджиталізацію освітнього процесу, має хорошу матеріально-технічну базу і працює над її поліпшенням. Уся публічна інформація у вигляді положень, наказів та інших документів, яка стосується організації освітнього процесу, прав та обов'язків його учасників, представлена на офіційному сайті установи. У відкритому доступі можна ознайомитися з проєктом ОП-2021 року, внести пропозиції та взяти участь в обговоренні. Тож, у цілому в закладі створено культуру якості забезпечення ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ОП чітко не вирізняється з-поміж аналогічних програм регіону та України. Її мету варто розширити та узгодити з 6-м кваліфікаційним рівнем НРК. Наразі на філологічному факультеті недостатньо налагоджена співпраця з українськими та закордонними установами в напрямку використання їхнього досвіду для вдосконалення ОП Середня освіта (Українська мова і література), стажування; відсутня внутрішня і зовнішня академічна мобільність здобувачів вищої освіти. ЕГ виявила порушення наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 "Про особливості формування навчальних планів ..." в частині співвіднесення часу для аудиторної і самостійної роботи здобувачів. Для опанування студентами значної кількості ОК ОП (24 дисципліни) загального і професійного циклів підготовки передбачено лише по 2 кредити ЕКТС, що суперечить вищезгаданому наказові МОН. До того ж спостерігається значний дисбаланс обсягу мовознавчих і літературознавчих дисциплін (що є перепоною у досягненні здобувачами низки ПРН) і недоречний поділ аудиторних годин з ОК 34. На сайті Університету немає єдиного загального переліку вибіркового дисциплін, наскрізної програми та РП практик. Значна частина робочих

програм ОК, що є у вільному доступі, не мають у собі інформації про ПРН, містять лише «знання» й «уміння». Окрім того, у багатьох РП ОК зазначені ПРН не збігаються з матрицею ОП. РП не дозволяють повною мірою з'ясувати зв'язок обраних методів із ПРН. Також вони не містять чітких методичних рекомендацій до виконання завдань самостійної роботи та системи її оцінювання. Деякі робочі програми переглядаються й оновлюються лише формально. Загалом РП, що розміщені на сайті і ті, що завантажені в електронний кабінет НА, значно різняться за змістом і структурою. Деякі НПП, які забезпечують освітній процес на ОП, не зовсім виважено підходять до вибору закордонних видань, у яких публікують результати своїх досліджень. З'ясовано, що ОП оприлюднюються на сайті не вчасно і вступники не мають повної інформації про програму до початку вступної кампанії. Не всі документи, представлені на сайті Університету у вигляді pdf-файлів, засвідчені печатками та підписами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Під час здійснення акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література) ЕГ було з'ясовано, що розробники ОП мають достатньо чітке бачення її цілей. Їх сформульовано відповідно до Статуту ЗВО, затвердженого наказом МОН України 02.08.2018 р. (<https://cutt.ly/KciStL4>), і сфокусовано на фундаментальну теоретичну й практичну підготовку фахівців для набуття здатності виконувати професійні завдання й обов'язки вчителя української мови і літератури ЗЗСО. Цілі ОП відповідають місії Університету “забезпечити сучасну якісну та доступну освіту шляхом передачі студентам знань і досвіду викладачів...; підготувати висококваліфіковані кадри, які здатні до практичної реалізації отриманих знань й умінь, компетентностей в освіті, науці та виробництві; розвивати творчий науковий потенціал студентської молоді...”, що зазначено у Стратегії НУ “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка на 2016-2021 рр. (<https://cutt.ly/fciSUPn>) (с. 4). Спількування з розробниками ОПП та викладачами, які забезпечують її реалізацію, засвідчило розуміння ними фокусу програми на багатоаспектній та ґрунтовній підготовці передусім учителя української мови і літератури. Унікальність програми розробники вбачають у тому, що “бакалавр має всі можливості оволодіти теоретичними й практичними знаннями з української філології, освіти, сучасними професійними технологіями й методологіями навчання української мови і літератури...”. Це підтверджено на зустрічах із керівництвом та робочою групою з розроблення та розвитку ОП. Так, перший проректор Дятлов В.О. наголосив: “програма унікальна тим, що має регіональний контент; Чернігівщина багата здобутками письменників, твори яких вивчають здобувачі”. Декан філологічного факультету Стеченко Т.О. у цьому річці додала, що “...ОП має регіональний аспект соціального замовлення області. Оскільки вона межує з Білорусією та РФ, то значна кількість населення розмовляє російською або суржиковою мовою (поєднання української, білоруської і російської), тому, насамперед, ОП спрямована не лише на підготовку вчителів, а й фахівців з української мови, які б поширювали її з-поміж громадян”. А гарант ОП Хомич Т.Л. зазначила, що “програма гармонійно поєднує філологічну основу з методичною і педагогічною; здобувач має змогу оволодіти знаннями з філології та компетентностями, які може застосувати у фаховій діяльності”. Проте ЕГ група вважає, що унікальність ОП є типовою і рекомендує розширити її межі; а мета ОП, яка полягає у “фундаментальній теоретичній і практичній підготовці фахівців” потребує іншого формулювання, адже освітньо-професійна програма бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта передусім передбачає підготовку вчителя базової школи закладу загальної середньої освіти.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі та програмні результати навчання ОП були предметом вивчення різних зовнішніх стейкхолдерів, що задокументовано в протоколах засідань кафедр. Зокрема, Коваленко О.І. запропонувала розвивати уміння організувати освітній процес в умовах дистанційного навчання... (пр-л № 8/22.04.2020 р.). Грона Н.В. порекомендувала посилити розвиток навичок застосовувати знання й уміння з інформатики, користуватися технічними засобами. Пропозиції були реалізовані в ОК 31, ПРН 11, ПРН 19. Чеховська Л.І. порадила розвивати у здобувачів уміння надавати філологічну оцінку і професійний коментар сучасним лінгвістичним і літературним процесам, що відобразилося в ОК 10, ПРН 3 (пр-л № 10/17.06.2020 р.). Окрім того, через запити на фахівців, свої пропозиції подають директори ЗЗСО, які висловлюють побажання, якими компетентностями має володіти потенційний учитель. Є й документальне підтвердження участі в обговоренні ОП студентів 2-4 курсів і магістрантів (пр-л № 12/28.08.2020 р.). Н-д, Білогура О. висловився про потребу введення до ОП дисципліни “Орфографічний

практикум”, що було реалізовано в ОП через ОК 19. Вакула М. наголосила на необхідності збільшити кількість годин аудиторної роботи із СУЛМ, результатом чого було зменшення кредитів (на 7). Проте не всі надані протоколи фіксують присутність зовнішніх стейкхолдерів (пр-ли № 1/30.08.19 р.; № 2/24.10.2019 р.), а деякі зовсім не відображають їхньої діяльності на засіданні (пр-л № 9/20.05.2020 р.). До того ж на зустрічі здобувачі не змогли підтвердити своєї участі в обговоренні ОП. У процесі проведеної співбесіди з фокус-групою працевлаштованих було підтверджено факт внесення усних пропозицій до програми. Н-д, Горнюк Н.М. зазначила, що рекомендувала “до переліку ПРН внести уміння застосовувати знання щодо закономірностей освітнього процесу, центральних категорій та положень лінгводидактики та методики навчання української літератури...”, що відобразилося в ОПП-2020 ПРН 5 (пр-л № 10/17.06.2020 р.). На зустрічі з випускниками Никопорець Д. повідомила, що щороку в кінці серпня проводилося розширене засідання, на яке запрошували студентів і випускників. Так, вони запропонували ввести дисципліну, яка б готувала здобувачів до написання наукового дослідження, що зреалізовано в ОП через відповідні вибіркові ОК. На питання про те, чи здійснюється моніторинг труднощів і викликів, які виникають у випускника в процесі викладацької діяльності конкретної відповіді ЕГ не отримала. Мова йшла лише про налагоджений зворотній зв'язок. Хоча підтвердження обговорення цього питання є в електронному кабінеті (пр-л № 11/26.06.2020 р., анкетування здобувачів). Загалом надані університетом документи засвідчують, що думка стейкхолдерів врахована під час перегляду ОП, хоча при цьому цілі програми в оновленій редакції майже не зазнали змін. Отже, ЕГ засвідчує, що вивчення потреб стейкхолдерів на етапі проектування / оновлення ОПП фактично відбувалося, хоча процедура врахування потреб здобувачів вимагає певного вдосконалення та унормування.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Загалом цілі ОП, ПРН визначено з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці та галузевого контексту. Під час зустрічей із фокус-групами з'ясовано, що ЗВО активно співпрацює з управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації та іншими працевлаштованими (зокрема, ЗЗСО міста і району) й разом активно моніторять питання ринку праці (<https://bitly.su/x63dr7>). Стейкхолдери засвідчили, що студенти мають належний рівень підготовки до проходження педагогічних практик, з огляду на це їм надають змогу працевлаштовуватися. Так, у багатьох школах регіону української мови і літератури навчають колишні випускники. ОП має регіональний контекст, що підтвердили на онлайн-зустрічі перший проректор Дятлов В.О. та декан філологічного факультету Стеченко Т.О. Також у переліку ОК є дисципліни, що враховують регіональний аспект, зокрема ОК 9 “Вступ до спеціальності”, ОК 18 “Фольклор України”, ОК 21 “Українська діалектологія”, хоча в їхніх назвах це не завжди прослідковується. Регіональний контекст ураховано й під час формування тем пошуково-дослідних студентських робіт (н-д, дослідження діалектного мовлення). Розробники зауважили, що під час формування ОП ними було враховано досвід низки українських та закордонних ЗВО. Проте ЕГ не отримала чіткої відповіді (не озвучено приклади), що саме було враховано з досвіду аналогічних вітчизняних освітніх закладів. Не отримали й жодного підтвердження (усного чи документального) інформації щодо використання у процесі формування ОП досвіду закордонних установ. Наразі є лише дві угоди про співпрацю із вітчизняними установами (Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (2020 р.) та Інститут педагогіки НАПН України (2017 р.)).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) для бакалаврського рівня наразі не розроблено. З огляду на це ЕГ перевірила ОП на відповідність її дескрипторам Національної рамки кваліфікацій за 6-им кваліфікаційним рівнем і дійшла висновку про їхню кореляцію. Так, у цілому ПРН 1, 2, 10, 12, 13, 14, 15 відображають дескриптор “знання”; ПРН 5, 7, 8, 11, 17, 19, 20 розкривають “уміння\навички”; комунікативний компонент представлений ПРН 3, 6, 16, 21; сутність дескрипторів “відповідальність та автономія” простежується у ПРН 4, 9, 18, 22. Формування ПРН здійснюється як нормативними, так і вибілковими ОК. Однак упадає в око, приміром, що ОК 30 “Культура мовлення вчителя” і ОК 40 “Кваліфікаційні екзамени” формують усі ПРН... Окрім того, аналіз змісту робочих програм навчальних дисциплін доводить, що у деяких із них (н-д, ОК 3, 8, 18, 25, 26, 33) ПРН не збігається з матрицею ОП (с. 17). Тому рекомендуємо розробникам звернути увагу на ці недоречності й усунути їх.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Заклад вищої освіти бачить перспективу ОП та прагне вдосконалення її. Керівництво, гарант, робоча група з розроблення й розвитку програми та інші представники ЗВО відкриті до комунікації і швидко реагують на

рекомендації, про що свідчать зміни в ОПП-2021 (<http://chnpu.edu.ua/university/about/gromadske-obgovorennya>). ОП Середня освіта (Українська мова і література) відповідає суспільній місії, стратегії та завданням Університету й ураховує регіональний контекст і тенденції місцевого ринку праці. Взаємодія із працевластцями і випускниками не формальна, а систематична. Їх залучають до перегляду ОПП, з огляду на тенденції розвитку регіонального ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

У контексті Критерію 1 можемо виокремити такі недоліки й надати рекомендації: 1. Унікальність ОП є типовою, а мета (цілі), яка полягає у “фундаментальній теоретичній і практичній підготовці фахівців” потребує іншого формулювання, адже освітньо-професійна програма бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта передусім передбачає підготовку вчителя базової школи ЗЗСО. Рекомендуємо розширити межі унікальності ОП, а мету сформулювати відповідно до 6-го кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. 2. Рекомендуємо ЗВО удосконалити та унормувати процедуру залучення до процесу розроблення / перегляду ОПП здобувачів вищої освіти. 3. ЕГ не отримала інформації про те, що конкретно було враховано з досвіду аналогічних українських освітніх закладів та підтвердження (усного чи документального) використання у процесі формування ОП досвіду закордонних установ. Рекомендуємо посилити співпрацю з українськими ЗВО (розширити географію) та налагодити з іноземними для втілення їхнього досвіду роботи в означену ОП. 4. Аналіз змісту робочих програм ОК доводить, що у деяких із них (н-д, ОК 3, 8, 18, 25, 26, 33) ПРН не збігаються з матрицею ОП (с. 17). Рекомендуємо розробникам звернути увагу на ці недоречності й усунути їх.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом ЕГ засвідчує прагнення Університету до обґрунтованих змін згідно з тенденціями освітньої галузі та ринку праці, і регіонального передовсім. Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка активно співпрацює майже з усіма групами стейкхолдерів з удосконалення цілей та ПРН ОП. Однак “унікальність” програми є типовою, а мета потребує переформулювання відповідно до 6-го кваліфікаційного рівня НРК; сумнівною є інформація про залучення до перегляду ОП здобувачів освіти, адже останні на зустрічі не довели цього; ЕГ не отримала чіткої відповіді (не озвучено приклади), що саме було враховано з досвіду аналогічних вітчизняних освітніх закладів; не підтверджено (усно чи документально) й інформації використання у процесі формування ОП досвіду закордонних установ; ПРН частини ОК не збігається з матрицею ОП. Проте означені слабкі сторони ОП, недоліки, видаються такими, що можуть бути усунені найближчим часом. Співбесіда з гарантом, розробниками, керівництвом ФФ та університету засвідчила розуміння визначених недоліків і прагнення усунути їх. Відтак ОПП загалом відповідає вимогам Критерію 1, рівневі В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт ОПП не розроблено. Загальний обсяг ОП Середня освіта (Українська мова і література) становить 240 кредитів ЄКТС, із яких 180 кредитів ЄКТС – обов’язкові дисципліни; 60 кредитів ЄКТС – вибіркові дисципліни; 30 кредитів ЄКТС – практична підготовка; 2 кредити ЄКТС – підсумкова атестація, що проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену (підсумкового контролю рівня знань та вмій випускників, які вони мають продемонструвати для підтвердження відповідності набутих компетентностей нормативним вимогам. Альтернативою одному з кваліфікаційних іспитів може бути бакалаврська (кваліфікаційна) робота). Річне навчальне навантаження здобувача вищої освіти складає 60 кредитів ЄКТС. Це відповідає ч.4. ст.5 Закону України «Про вищу освіту», п.15. ч.1. ст.62 Закону України “Про вищу освіту”, р.2.5 Концепції розвитку педагогічної освіти, вимогам 6-го кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій та нормативним документам Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка, зокрема «Положенню про організацію освітнього процесу ...» (<https://cutt.ly/Qci8VoT>) тощо. Проте в ОП неправильно пораховано кредити за циклом професійної підготовки (розробники зазначають 172 год., хоча насправді їх 180 год.). Рекомендуємо виправити цю помилку, адже її допустили і в проєкті ОП-2021. На офіційній сторінці сайту ЗВО ОП (2020) оприлюднено (<https://cutt.ly/hci4Tgd>).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру. Більшість ОК становлять логічну взаємопов'язану систему й передбачають формування загальних і фахових компетентностей, а також практичну підготовку здобувачів (теоретична та практична підготовка узгоджені в часі). Взаємопов'язаність ОК демонструє наявність вступних курсів до спеціальності, до мовознавства й літературознавства, які є пропедевтичною базою для опанування інших дисциплін філологічного спрямування з орієнтуванням на галузевий контекст. Матриця відповідності, подана у відомостях про самооцінювання, засвідчує, що ПРН загалом реалістично охоплені змістом програми й забезпечені дисциплінами циклу професійної і практичної підготовки. Однак неправомірним є те, що для опанування здобувачами значної кількості ОК ОП (24) загального і професійного циклів підготовки передбачено лише по 2 кредити ЄКТС, що суперечить наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 “Про особливості формування навчальних планів ...”. Попри побажання здобувачів мати більше годин СУЛМ, невиправданим є й те, що на опанування мовознавчих дисциплін ОП передбачає близько 50 кредитів, а літературознавчих - 26. Некоректною (не зовсім реальною) також є представлена в табл. 5 ОП інформація, що ОК 18 “Фольклор України”, ОК 25 “Методика навчання зарубіжної літератури”, ОК 26 “Сучасна українська літературна мова”, ОК 30 “Культура мовлення вчителя”, ОК 40 “Кваліфікаційні экзамени” забезпечують всі ПРН. Окрім того, відомості в цій таблиці різняться з інформацією у РП зазначених дисциплін, у яких заявлено, що ці ОК забезпечують не всі ПРН. Також викликає великий сумнів інформація, подана в табл. 4 ОП, що ОК 18, 25, 26, 30, 33, 40 формують у здобувачів усі ЗК і ФК. У РП цих дисциплін теж є відхилення від матриці (н-д, ОК 33 “Історія української літератури” не містить ФК 1). Загалом інформація, яка є в матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП суттєво різниться з інформацією щодо результатів навчання у РП (н-д, ОК 18, 23, 25, 26, 33). Після ретельного опрацювання робочих програм ОК ЕК виявила, що РП в електронному кабінеті і на сайті Університету відрізняються змістовно. Значна частина тих РП, що розміщені на сайті ЗВО не несуть в собі інформації про ПРН, містять лише “знання”, “уміння” (н-д, ОК 18, 22, 23, 26). А РП ОК 25 “Методика навчання зарубіжної літератури” взагалі немає у відкритому доступі здобувачам. Варто наголосити й на тому, що змістове наповнення та структура РП, які є на сайті, не відповідає нормам. З огляду на це рекомендуємо розробити вимоги до структури і змістового наповнення робочих програм ОК та уніфікувати їх. Отже, зміст ОП переважно дозволяє досягнути визначених у ній цілей та ПРН, однак варто збільшити кількість кредитів ЄКТС на опанування низки ОК щонайменше до 3-х; урівноважити кількість кредитів на вивчення мовознавчих і літературознавчих ОК; увідповіднити РП ОК із матрицями; розробити та розмістити на сайті уніфіковані РП/силабуси всіх ОК.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст обов'язкових компонентів ОП відповідає предметній області заявленої спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література). В ОП передбачена теоретична і практична підготовка за дисциплінами психолого-педагогічного (ОК 11-15), методичного (ОК 9, 23-25, 36), мовознавчого (ОК 1, 16, 19-22, 26-30, 32), літературознавчого (ОК 17, 33, 34) циклів, що охоплюють необхідні аспекти підготовки вчителя української мови. Проте для підготовки конкурентоздатного вчителя української мови і літератури передбачених ОК літературознавчого спрямування вкрай мало. До того ж, з огляду на сучасну ситуацію в країні, що стосується організації освітнього процесу в умовах пандемії, розробникам ОП та укладачам РП (зокрема ОК 9, 23-25) варто більше уваги приділити вивченню засобів і технологій дистанційного навчання. Зауважимо, що тематика занять ОК 9, 23-25 не передбачає зосередження особливої уваги здобувачів на засобах і технологіях дистанційного навчання. Звертаємо увагу й на те, що ОК 13 “Сучасні технології навчання та виховання”, яку студенти опановують у 8-му семестрі, варто перенести у 6-й. Адже у 7-му семестрі здобувачі проходять виробничу практику і знання/уміння, здобуті під час опанування цієї дисципліни, їм будуть вкрай необхідні. Наявність ОК 5 «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» є доцільною з огляду на предметну область.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування ІОТ здобувачів ВО регулює Положення про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/tcotKrv>), процедуру обрання студентами ВД – Положення про дисципліни вільного вибору студентів у Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/Pcotool>), які розміщено у вільному доступі на сайті ЗВО. Обсяг ВК становить 60 кредитів ЄКТС (25%), що відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». При цьому 12 кредитів відведено на ВК циклу загальної підготовки, а 48 кредитів – професійної підготовки. ІОТ здобувача ВО передбачає також вільний вибір мови (англійська, німецька, французька) з дисципліни “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)”, місця проходження практики, теми й керівника курсової або кваліфікаційної роботи тощо. Відповідно до Положення студенти мають широкий вибір ВК з Каталогів вибіркових дисциплін за фахом та інших ОП (<https://cutt.ly/YcoyGct>). Можливість вибору дисциплін з інших ОП забезпечує підґрунтя для особистісного розвитку здобувача, додаткових можливостей для набуття соціальних навичок, міждисциплінарність тощо. Процедура вибору студентами дисциплін у ЗВО є зрозумілою. Вона передбачає інформування про зміст їх, безпосередній запис, етап корекції, пов'язаний із виконанням умов щодо кількості студентів, які можуть бути записані на певну ВК, та формування груп. Співбесіда із здобувачами

засвідчила, що їм надається право вибору дисциплін; вони пишуть у деканаті заяву, яку потім розглядають на засіданнях відповідних кафедр. Однак ЕГ з'ясувала, що на сайті Університету немає єдиного загального переліку ВК (хоча він передбачений Положенням про дисципліни вільного вибору студентів...); є лише список покликань на сайти факультетів чи кафедр. Та це дуже ускладнює здобувачеві пошуки. Окрім того, на цих сайтах не завжди можна знайти такі переліки (НН Психології та соціальної роботи, кафедра соціальної роботи). А деякі структурні підрозділи обмежуються лише списками дисциплін (без РП, силабусів чи анотацій). Викликає подив перелік ВК природничо-математичного факультету, адже він містить 283 дисципліни (без РП, силабусів чи анотацій). Інші структурні підрозділи теж пропонують велику кількість дисциплін на вибір. Аналіз анотацій вибіркового циклу загальної та професійної підготовки засвідчує, що їх дібрано з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності й ринку праці, рівня задоволеності здобувачів, посилення їхньої конкурентоздатності на ринку праці. Проте рекомендуємо розширити перелік ВК (та РП до них) фахового спрямування з орієнтуванням на галузь знань та сучасні умови організації освітнього процесу. Під час зустрічей з ЕГ здобувачі засвідчили вільний вибір дисциплін, можливість їх обрання з інших ОПП та рівнів освіти, обізнаність із процедурою обрання ВК. Можемо зробити висновок, що процедура реалізації здобувачами вищої освіти права на формування ІОТ в ЗВО врегульована, проте її реалізація потребує вдосконалення.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практичну підготовку здобувачів регламентує Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/2cootr>), порядок планування, організацію та контроль за практичною підготовкою студентів визначає Положення про організацію та проведення практики студентів Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/ucso0Yjr>). ОПП-2017 передбачає 12 кредитів практики. В оновлений редакції освітньої програми, відповідно до Концепції розвитку педагогічної освіти (наказ МОН №776 від 16.07.18 р., <https://cutt.ly/vsooZ2D>), обсяг практики було збільшено до 30 кредитів ЄКТС. Так, у 4 й 5 семестрах студенти мають 10 кредитів ЄКТС безвідривної навчальної практики, у 6 й 7 – 20 кредитів ЄКТС виробничої (педагогічної), під час яких формують загальні і фахові компетентності, представлені в ОПП. З базами практик підписано угоди, які, на запит ЕГ, представлено в електронному кабінеті. Усі види практик за ОП забезпечено робочими програмами, які теж є в електронному кабінеті, хоча з-поміж трьох програм оновлено (відповідно до ОП-2020) лише РП ОК 39. Інші програми практик оновлено формально (зокрема, кількість кредитів не виправлено). Окрім того, на жаль, цих програм немає на сайті Університету, аби здобувачі могли вільно у будь-який час ознайомитися з ними. Також рекомендуємо розробити наскрізну програму практики і теж представити її на сайті. Наразі на сайті університету оприлюднено лише “Методичні рекомендації щодо організації ПП студентів III курсу в умовах дистанційного навчання” (<https://cutt.ly/rcopOdP>). Під час зустрічей із різними фокус-групами ЕГ з'ясовано, що керівники практики та вчителі постійно надають рекомендації здобувачам, контролюють та аналізують їхню діяльність. Про це свідчать надані на запит ЕГ звіти керівників про проходження ПП. Однак ЕГ не отримала на запит звітної документації з ПП студентів. Практичну підготовку за ОП реалізують і ОК 9, 13, 23-25. Цей факт підтверджено під час зустрічей зі студентами та іншими стейкхолдерами. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти за цією ОП зазначили, що ЗВО враховує побажання студентів щодо вибору бази практики. Загалом студенти задоволені компетентностями, здобутими під час практичної підготовки. Позитивно про практикантів відгукувалися і керівники від баз практик під час зустрічей з ЕГ.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст ОПП засвідчує, що програма спрямована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Більшість робочих програм ОК містить вказівку на формування загальних компетентностей, покликані розвинути комунікацію, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, розвивати системність, критичність і креативність мислення. Під час зустрічі з працевластцями виявлено, що вони задоволені розвиненими соціальними навичками випускників та їхню здатність швидко адаптуватися до роботи. Означені компетентності здобувачі набувають і під час залучення до різних форм соціалізації в ЗВО, ЗЗСО (конкурси, інтерактивні ігри, круглі столи, тренінги, гуртки тощо). Аналіз сайту (<http://chnpu.edu.ua/>), онлайн-зустрічі засвідчили, що роботу з формування соціальних навичок здійснює також психологічна служба університету (представник Гірченко О.Л.), а саме: передбачення конфліктних ситуацій та розв'язання їх; налагодження контактів; з'ясування причин труднощів у навчанні. Через опитування (анкетування) вивчаються думки здобувачів освіти, академічного персоналу, досліджуються ціннісні орієнтації студентів, рівень задоволення учасниками освітнього процесу умовами навчання, проживання в гуртожитках. У ЗВО створено умови для осіб із особливими потребами, реалізуються програми соціальної підтримки студентів. Продуктивним освітнім середовищем для формування соціальних навичок, навичок вибудовувати успішну професійну траєкторію є педагогічна практика. Зауважимо, що у Відомостях про самооцінювання (підкритерій 2.3) зазначено: “ОК ОП спрямовані як на формування hard skills – загальних і спеціальних компетентностей, ПРН, так і soft skills – формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами”. Однак загальновідомо, що soft skills (комунікація, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфлікти, працювати в команді, керувати своїм часом, здатність логічно і системно мислити, креативність та ін.) мають формуватися не лише під час опанування циклу дисциплін вибіркового блоку. Це загальні компетентності, які вкрай важливі кожній особистості у сучасному прогресивному світі. Рекомендуємо уважніше ставитися до формулювання термінів.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На етапі розроблення й упровадження програми професійний стандарт спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізації 014.01 Середня освіта (українська мова і література) не було розроблено. З огляду на це ОП орієнтована на вимоги Національної рамки кваліфікацій (Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519)) та Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (наказ МОН №600 від 01.06.2016 р.). Проаналізувавши ОП, ЕГ констатує, що зміст її загалом ураховує вимоги щодо кваліфікаційних характеристик майбутньої професії здобувачів.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОПП, НП, РНП (2020 р.) засвідчує, що обсяг фактичного навантаження здобувачів співвідноситься з обсягом ОП у кредитах ЄКТС та збігається із заявленим ЗВО у Відомостях про самооцінювання. Навантаження загалом є оптимальним для досягнення ПРН і відповідає нормам, викладеним у “Положенні про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т.Г.Шевченка” (<https://cutt.ly/7codiO1>). Навчальний час студента становить 30 год. на тиждень, що є цілком прийнятним. Обсяг ОК (або її частини, що вивчається впродовж семестру) становить від 2(1) до 5 кредитів. При цьому, як і передбачено “Положенням...”, частка самостійної роботи складає від 25% до 75% загального обсягу часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Проте відповідно до наказу МОН від 26 січня 2015 р. № 47 “Про особливості формування навчальних планів ...”, кількість год. аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (д.ф.н.) для здобувачів ступеня бакалавра має становити від 50% до 33%. З огляду на це на самостійну роботу слід відводити від 50% до 67%. Відтак ЕГ рекомендує увідповіднити нормативні документи Університету згідно з чинним законодавством. На думку ЕГ, неправомірним є й те, що для опанування здобувачами значної кількості ОК ОП загального і проф. циклів підготовки передбачено лише по 2 кредити ЄКТС, що суперечить вищезгаданому наказові МОН. Попри побажання студентів мати більше годин СУЛМ, невиправданим є й те, що на опанування мовознавчих дисциплін ОП передбачає близько 50 кредитів, а літературознавчих - 26. Це є перепорою в досягненні здобувачами необхідних цілей та ПРН. Також варто зауважити, що, з огляду на практичну орієнтованість освітнього процесу, недоречним є поділ аудиторних годин ОК 34 “ІЗЛ”, яка, відповідно до НП-2020, має 90 год. лекційних і 62 год. практичних занять. Аналіз РП НД, що завантажені в ел. кабінет, дав змогу зробити висновок про те, що майже всі вони містять лише теми СР і кількість запланованих год. (н-д, ОК 8-10, 15-21, 23-27), подекуди до тем подано перелік питань (н-д, ОК 10), завдань (н-д, ОК 11-13, 22), критерії (н-д, ОК 19). Однак кількість годин, передбачених на СР в РП ОК і НП суттєво різняться. Зауважимо, що методичні рекомендації до СР мають бути ще в НМК (за наявності таких). Однак на запит ЕГ в ел. кабінет було завантажено лише НМК ОК 7, яка містить дуже узагальнені методичні рекомендації до виконання здобувачами СР. Онлайн-спілкування ЕГ зі студентами та адміністративним персоналом, зокрема керівником відділу ВЗЯО Панченко Т.С., засвідчили, що здобувачі освіти загалом задоволені співвідношенням аудиторної та самостійної роботи, їхні потреби враховують під час визначення співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих ОК за ОП. Панченко Т.С. додала, що відділ опікується періодичним опитуванням студентів, зокрема і щодо фактичного навантаження (<https://cutt.ly/Kcof92n>). Також зауважимо, що підготовка кваліфікаційної роботи (за бажанням) – навчальне навантаження здобувача вищої освіти, на яке в ОП передбачено вкрай мало кредитів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів ОП Середня освіта (Українська мова і література) першого рівня ВО за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта у Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка за дуальною формою не передбачена і, відповідно, не здійснюється. Проте за програмою застосовуються елементи дуальної форми здобуття освіти, а саме виробнича практика в ЗЗСО Тому експертна комісія вважає, що, з огляду на територіальне розташування ЗВО, варто проаналізувати можливості здобуття студентами дуальної освіти в НУЧК імені Т.Г.Шевченка, що розширило б можливості працевлаштування, допомогло утримати потенційних студентів, посилило практичну підготовку здобувачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст освітньої програми структурований, вибір освітніх компонентів дозволяє забезпечити ґрунтовну фахову підготовку здобувачів ОП Середня освіта (Українська мова і література), що загалом корелює з цілями програми та

визначеними загальними і фаховими компетентностями. ЗВО реалізує чітку та послідовну політику щодо збільшення обсягу практичної підготовки студентів, що є відповіддю на запити ринку праці та результати внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності. Зміст ОПП та особливості її реалізації створюють усі умови для належного набуття здобувачами вищої освіти soft skills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

У контексті Критерію 2 можемо виокремити такі недоліки й надати рекомендації: 1. В ОП неправильно пораховано кредити за циклом професійної підготовки. Рекомендуємо виправити цю помилку, адже її допустили і в проєкті ОП-2021. 2. Для опанування здобувачами значної кількості ОК ОП загального і проф. циклів підготовки передбачено лише по 2 кредити ЄКТС. Рекомендуємо збільшити кількість кредитів ОК щонайменше до 3-х. 3. На опанування мовознавчих дисциплін ОП передбачає близько 50 кредитів, а літературознавчих - 26. Рекомендуємо урівноважити кількість кредитів на означені групи дисциплін. 4. Некоректною (не зовсім реальною) є представлена в табл. 5 ОП інформація, що ОК 18, 25, 26, 30, 40 забезпечують всі ПРН. Рекомендуємо виважніше подавати інформацію. 5. Відомості табл. 5 ОП різняться з інформацією у РП ОК 18, 25, 26, 30, 40, у яких заявлено, що вони забезпечують не всі ПРН. Рекомендуємо відкоригувати означену інформацію в РП. 6. РП в ел. кабінеті і на сайті Університету відрізняються змістовно. Значна частина РП, що розміщені на сайті ЗВО, не несуть в собі інформації про ПРН, лише містять “знання”, “уміння” (н-д, ОК 18, 22, 23, 26). А РП ОК 25 “МНЗЛ” узагалі немає у відкритому доступі здобувачам. Рекомендуємо розмістити на сайті актуальні РП. 7. Змістове наповнення та структура РП, які є на сайті, не відповідає нормам. Рекомендуємо розробити вимоги до структури і змістового наповнення РП ОК та уніфікувати їх. 8. Розробникам ОП та укладачам РП (зокрема ОК 9, 23-25) рекомендуємо більше уваги приділити вивченню засобів і технологій дистанційного навчання. 9. ОК 13, яку студенти опановують у 8 семестрі, рекомендуємо перенести у 6-й, адже у 7 семестрі здобувачі проходять виробничу практику і знання/уміння, здобуті під час опанування цієї дисципліни, їм будуть вкрай необхідні. 10. На сайті Університету немає єдиного загального переліку ВК (хоча він передбачений Положенням про дисципліни вільного вибору...). Рекомендуємо представити на сайті закладу такий перелік. 11. Рекомендуємо розширити перелік ВК (та РП до них) фахового спрямування з орієнтуванням на галузь знань та сучасні умови організації освітнього процесу. 12. Немає на сайті Університету РП практик, аби здобувачі могли вільно у будь-який час ознайомитися з ними. Рекомендуємо розмістити на сайті закладу означені РП; розробити наскрізну програму практики і теж представити її на сайті. 13. Рекомендуємо увідповіднити нормативні документи Університету згідно з чинним законодавством, зокрема наказом МОН від 26 січня 2015 р. № 47 “Про особливості формування навчальних планів ...”. 14. З огляду на практичну орієнтованість освітнього процесу, недоречним є поділ аудиторних годин ОК 34 “ІЗЛ”, яка, відповідно до НП-2020, має 90 год. лекційних і 62 год. практичних занять. Рекомендуємо збільшити кількість годин на практичні заняття. 15. РП ОК не містять чітких методичних рекомендацій до виконання СР та системи її оцінювання. Радимо розробити методичні рекомендації та систему оцінювання СР до всіх ОК ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Здійснивши аналіз ОП на відповідність критерію 2 ЕГ встановила, що програма є чітко структурованою. Передбачені ОП ОК дають змогу забезпечити ґрунтовну фахову підготовку здобувачів (зокрема формування soft skills), що загалом корелює з цілями програми та визначеними ЗК і ФК. Проте, з-поміж зазначених у попередній рубриці недоліків, є критичні, а саме: на опанування здобувачами значної кількості ОК ОП загального і професійного циклів підготовки передбачено лише по 2 (а то й 1-му) кредити ЄКТС, хоча необхідно щонайменше 3-и; кількість кредитів для вивчення студентами мовознавчих дисциплін ОП майже у два рази превалює над літературознавчими, що ускладнює формування низки ПРН; на сайті Університету немає єдиного загального переліку ВК, програм практик; нормативні документи Університету, зокрема “Положення про організацію освітнього процесу...”, навчальні плани та ін., не відповідають наказу МОН від 26 січня 2015 р. № 47 “Про особливості формування навчальних планів ...” в частині співвіднесення часу для аудиторної і самостійної роботи здобувачів; недоречним є поділ аудиторних годин ОК 34, яка, відповідно до НП-2020, має 90 год. лекційних і 62 год. практичних занять, адже це не відповідає вимогам практико орієнтованого навчання; значна частина РП, що розміщені на сайті ЗВО, не несуть у собі інформації про ПРН, лише містять “знання”, “уміння”. З огляду на це змушені констатувати часткову невідповідність ОПП вимогам Критерію 2. Визначені недоліки є суттєвими, однак такими, що можуть бути усунені ЗВО протягом року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОПП регулюють наступні документи: Правила прийому (<https://cutt.ly/SxOvQIG>), Положення про приймальну комісію (<https://cutt.ly/xxOvK3z>), затвержені вченою радою НУЧК імені Т.Г.Шевченка. Для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП Середня освіта (Українська мова і література) зараховуються особи, які отримали повну загальну середню освіту або освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста. Відповідно до Переліку конкурсних предметів на 2020 рік (<https://cutt.ly/axOQCd6>) вступники подавали сертифікати УЦОЯО з української мови та літератури, історії України, іноземної мови або географії. Згідно з Відомостями про самооцінювання ОПП для вступної кампанії 2021 року змінено правила прийому: вступники можуть подавати сертифікати УЦОЯО не тільки з іноземної мови та географії, а й математики, біології, фізики, хімії. Ознайомлення зі змістом перелічених нормативних документів дозволило ЕГ встановити, що сформовані в Університеті правила прийому на ОПП є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень (<https://cutt.ly/fcPnMhI>). Для вступу на основі повної загальної середньої освіти, ОКР молодшого спеціаліста у 2021 році приймаються сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання 2018-2021 р.р. Також вступникам, які здобули ОКР молодшого спеціаліста, передбачено зарахування кредитів ЄКТС (не більше 120 кредитів за відсутності Стандарту вищої освіти).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на 2020 рік ураховували особливості ОПП. Відповідно було передбачено, що вступники мали подавати сертифікати УЦОЯО з української мови та літератури, історії України, іноземної мови або географії. У 2021 році відбулося розширення сертифікації для вступної кампанії, що передбачає подання сертифікатів УЦОЯО не тільки з іноземної мови та географії, а й математики, біології, фізики, хімії. Вагові коефіцієнти предметів сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання розподілені наступним чином: українська мова і література - 0,4; історія України - 0,25; математика або іноземна мова, або біологія, або географія, або фізика, або хімія - 0,25. Однак, ураховуючи специфіку ОП, що націлена на вивчення української філології, на думку ЕГ, варто було б збільшити вагу сертифікату з історії України.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, регламентується внутрішніми документами НУЧК імені Т.Г.Шевченка, а саме: Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/1xOYGRA>); Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/rxOUFO8>). Перезарахування ОК здійснюється на підставі наданого здобувачем документа з переліком і результатами вивчених дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків, засвідченого у встановленому порядку в ЗВО, де відбулося навчання. Після комунікації з фокус-групами і вивчення документації з'ясовано, що здобувачі вищої освіти, які навчаються за ОПП, не брали участі у внутрішній або зовнішній академічній мобільності. Документи про міжнародне співробітництво та інтерв'ювання стейкхолдерів (<https://cutt.ly/mxOSIut>) за цією ОПП дозволяють зробити висновок, що міжнародна комунікація відбувається виключно на рівні наукових зацікавлень викладачів, а внутрішня співпраця реалізується у межах взаємодії з освітніми закладами м. Чернігова. Тому ЕГ вважає, що потрібно продумати й реалізувати стратегію академічної мобільності за цією ОПП через розширення наукових та освітніх контактів із іншими ЗВО.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/1xOYGRA>), що передбачає визнання результатів навчання, отриманих унаслідок неформальної освіти, в обсязі не більше 10% від загального обсягу кредитів, передбачених освітньою програмою. Інформацію про можливості неформальної освіти в НУЧК імені Т.Г.Шевченка розміщено на сайті (<https://cutt.ly/rxOBWzG>). У результаті проведених зустрічей із фокус-групами академічного персоналу та студентів ЕГ встановила, що здобувачі вищої освіти опановували курси на платформі EdEra (підтвердженням є сертифікати, що були надані ЕГ за запитом і розміщені у "Документах акредитаційної справи"), які зараховуються їм як самостійна робота з відповідними балами (наприклад, курс "Very Verified").

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила вступу на ОПП Середня освіта (Українська мова і література є чіткими й зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Вони розміщені на офіційному сайті ЗВО. Розроблені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у тому числі за програмами обміну. Важливим фактором є наявність дієвої практики зарахування результатів навчання неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

У контексті Критерію 3 можемо виокремити такі недоліки й надати рекомендації: 1. Потребує перегляду вага сертифікатів УЦОЯО. Рекомендуємо для врахування специфіки ОП, що націлена на вивчення української філології, збільшити вагу сертифікату з історії України. 2. Відсутня внутрішня та зовнішня академічна мобільність здобувачів вищої освіти. Рекомендуємо розробити стратегію академічної мобільності за цією ОПП, налагодити більш потужну комунікацію з українськими та закордонними ЗВО, що їй би сприяла.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила вступу регулюються низкою документів, є чіткими й зрозумілими. Однак для врахування специфіки ОПП варто посилити вагу сертифікату з історії України. Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регламентується відповідними документами. Проте відсутня стратегія академічної мобільності за цією ОПП. Освітня програма має досвід неформальної освіти й визнання результатів навчання, отриманих під час неї. Пропоновані рекомендації можуть сприяти вдосконаленню ОП, тому констатуємо відповідність вимогам критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час освітнього процесу за ОПП використовуються як традиційні, так і інноваційні методи та підходи. У результаті проведених зустрічей із фокус-групами ЕГ встановила, що Жила С.О. використовує форму літературних конференцій; Хомич Т.Л. застосовує платформу YouTube; Лілік О.О. – інфографіку. Проте робочі програми ОК не дозволяють повною мірою з'ясувати зв'язок обраних методів із ПР навчання за ОПП. Окрім того, досягнення деяких ПРН видається ускладненим з огляду на кількість кредитів, що передбачена на ОК. Наприклад, ОК "Вступ до літературознавства", що має 2 кредити, навряд уповні забезпечить ПРН 12, як це передбачено матрицею. На ОПП навчання та викладання здійснюється відповідно до вимог студентоцентрованого підходу й принципів академічної свободи. В умовах карантину й онлайн-навчання викладачами застосовуються різні платформи (Skype, Zoom, Google Classroom). З одного боку, це говорить про академічну свободу, з іншого – є відчуття деякої «розхристаності» навчального процесу. Тому ЕГ рекомендує побудувати єдине бачення освітнього процесу в умовах карантину. Студентоцентрованість забезпечує й можливість обирати ОК за ОПП. На сайті філологічного факультету у вкладці "Вибіркові дисципліни" розміщена інформація про вибіркові ОК з анотаціями та презентаціями (<https://cutt.ly/axGuktr>). В Університеті проводиться опитування здобувачів вищої освіти щодо якості підготовки (скріни анкет у "Документах акредитаційної справи"). Задля цього створено відділ внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/JxGiCNQ>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічей з академічним персоналом і здобувачами вищої освіти з'ясовано, що інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається на першому лекційному занятті. Окрім того, здобувач вищої освіти може ознайомитися з цією інформацією (вповні або частково) із Силабусів та РП, що розміщені на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/nxGh2Mq>). Однак не всі НП, РП містять інформацію про ПРН, нормативні ОК мають інформацію про те, що здобувач вищої освіти повинен знати й уміти. Також у робочих програмах має місце зазначення ЗК, ФК, ПРН без узгодження з відповідними матрицями, що є у ОПП. Так, РП ОК “Методика викладання зарубіжної літератури” містить у структурі весь перелік ЗК, ФК, ПРН. Також ЕГ було встановлено розбіжність між РП дисциплін, що завантажені на сайті кафедри, та тими, що були надані на запит і розміщені в “Документах акредитаційної справи”. Наприклад, на сайті кафедри РП ОК “Вступ до літературознавства” або “Вступ до спеціальності” не містять інформації про ПРН, у той час як РП цих дисциплін, що завантажені на запит, вже їх містять. Є неузгодженість із годинами та кредитами (на сайті ОК “Вступ до літературознавства” та “Українська діалектологія” містять інформацію про 3 кредити й 90 годин, а відповідно до ОПП і наданих РП на запит - 2 кредити й 60 годин). У цьому контексті ЕГ рекомендує більш виважено ставитися до документації, не створювати її в різних варіаціях. Поза тим, потрібно, щоб всі НП, РП, Силабуси містили інформацію про ПРН, регламентовану відповідними матрицями ОПП. Також не всі ОК можуть уповні реалізувати ПРН. Наприклад, ОК “Основи інформатики” (ПРН 4, 7, 8, 12), ОК “Безпека життєдіяльності та цивільний захист” (ПРН 12). Тому ЕГ рекомендує переглянути матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОПП здійснюється поєднання навчання і дослідження. Важливо, що на філологічному факультеті діє Спілка молодих науковців (<https://cutt.ly/ExGTzCu>). Відповідальна за роботу наукового сектору Никипорець Дарина підтвердила, що здобувачі вищої освіти за цією ОПП беруть активну участь у науковій роботі. Наприклад, долучаються до Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців та студентів (<https://cutt.ly/7xGUpPv>), результатом якої є збірник “Полілог культур: Освітній і культурологічний аспекти”, а також мають публікації у фахових виданнях України (підтвердження у “Документах акредитаційної справи”). Окрім того, здобувачі вищої освіти залучаються до наукової роботи відповідно до напрямів наукових досліджень кафедр філологічного факультету в межах виконання курсових робіт. У цьому контексті дивує відсутність нормативної ОК “Основи наукових досліджень”, що сприятиме формуванню навичок, необхідних для написання курсових робіт та належної підготовки наукової продукції. Тому ЕГ рекомендує переглянути ОПП і ввести відповідну ОК до обов'язкових компонент.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту ОК регламентується наступними документами: Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г. Шевченка (<https://cutt.ly/rxHD9BV>), Типовим положенням про кафедру Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/1xHFFM6>), Положенням про кафедру української мови і літератури (<https://cutt.ly/4xHGzYt>). Порівняльний аналіз РП 2017 та 2020 років дозволив встановити, що оновлення ОК відбувається. Наприклад, РП ОК “Вступ до мовознавства” 2020 року має ширше змістове наповнення: з'явився модуль “Мови світу”; РП ОК “Вступ до літературознавства” містить цілком переформатовану літературу. Однак не всі ОК було оновлено. Наприклад, РП ОК “Фольклор України” у 2020 році видозмінилася тільки формально, зовсім не відбувся перегляд літератури. Відомості про самооцінювання, зустрічі з викладачами дозволили встановити, що НПП активно займаються науковими дослідженнями. Ця діяльність знаходить своє відображення в оновленні змісту ОК. Наприклад, аналіз РП ОК “Логіка та основи критичного мислення” (Ольховик М.В.), ОК “Сучасні технології навчання та виховання” (Гергуль С.М.) засвідчив, що після участі у Міжнародному проєкті “Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність” викладачі імплементують отримані знання щодо медійної грамотності в ОК.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЗВО здійснює політику щодо інтернаціоналізації, що регламентується Стратегією розвитку ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/AxGGp0p>). Викладачі ОПП проходять закордонні стажування. Наприклад, Лілік О.О. пройшла стажування в Університеті Данубіусу за темою “Філологічна освіта в сучасному університеті – проєктний підхід до організації роботи згідно з положенням Європейських кваліфікаційних рамок” (підтвердження у “Документах акредитаційної справи”). Здобувачі вищої освіти та випускники засвідчили, що були разом із викладачами залучені до міжнародного проєкту “Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». Окрім того, НПП за цією ОПП мають закордонні публікації (докази надані на запит є у “Документах акредитаційної справи”). Однак ЕГ рекомендує виважено підходити до вибору фахових закордонних видань (статті Шуміло С.М. за 2018-2019 рік опубліковано в російських фахових виданнях). Під час зустрічі з адміністративним персоналом Міден Ервін, представник відділу міжнародних зв'язків, підтвердив, що викладачі кафедри української мови і літератури

інформуються про міжнародні проекти, гранти, стипендії, міжнародні бази даних (інформація надходить на електронну пошту кафедри). Однак ЕГ видається, що було б доцільним розміщувати цю інформацію на сайті Університету (<https://cutt.ly/PxGMNaE>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Студентоцентризований підхід забезпечується комплексним застосуванням визначених в ОПП форм і методів навчання та викладання. ЗВО проводить опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу. Університет демонструє належний підхід до імплементації наукових досліджень в освітній процес. У ЗВО створено умови для інтернаціоналізації діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

У контексті Критерію 4 можемо виокремити такі недоліки й надати рекомендації: 1. Робочі програми ОК не дозволяють повною мірою з'ясувати зв'язок обраних методів із ПРН за ОПП. Досягнення деяких ПРН видається ускладненим з огляду на кількість кредитів, що передбачена на ОК. Рекомендуємо зкорелювати методи навчання з ПРН за ОПП, збільшити обсяг кредитів ОК. 2. РП ОК існують у різних варіаціях і потребують уніфікації. Також у робочих програмах має місце зазначення ЗК, ФК, ПРН без узгодження з відповідними матрицями, що є в ОПП. Рекомендуємо виваженіше ставитися до навчально-методичної документації, узгодити ПРН в окремих ОК з матрицями ОП. 4. Деякі ОК лише частково можуть реалізувати ПРН. Рекомендуємо переглянути матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми. 5. На ОП немає нормативної ОК "Основи наукових досліджень". Рекомендуємо ввести її, адже це сприятиме формуванню навичок, необхідних для написання курсових робіт та наукової продукції. 6. РП ОК засвідчили, що деякі з них переглядаються формально (наприклад, РП ОК "Фольклор України"). Рекомендуємо вдосконалити процедуру внутрішнього моніторингу перегляду ОК, щоб стимулювати їх своєчасне оновлення. 7. Варто виваженіше підходити до вибору закордонних видань, а також доцільно було б інформацію про міжнародну діяльність розміщувати на сайті Університету.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

На ОПП навчання та викладання здійснюється відповідно вимогам студентоцентризованого підходу й принципам академічної свободи. ЗВО демонструє належний підхід до імплементації наукових досліджень в освітній процес. Проте ОП містить низку ОК загальним обсягом 2 кредити, що не сприяє формуванню ПРН; зміст деяких ОК не забезпечує ПРН, що визначені в матриці ОП; навчально-методична документація існує в різних варіантах (РП). Процедура внутрішнього моніторингу перегляду ОК має спорадичний характер. Визначені недоліки є суттєвими, однак можуть бути усуненими ЗВО протягом року.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи оцінювання знань здобувачів вищої освіти мають системний характер та регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/1xOYGRA>); Положенням про порядок призначення і виплату стипендій студентам, аспірантам і докторантам (<https://cutt.ly/5xXZnQO>). Відповідно до цих документів визначено основні види внутрішнього контролю. Оцінювання знань здобувачів в Університеті здійснюється за 100-бальною шкалою (кількість балів, одержана студентом на екзамені (25 балів), додається до результатів поточного семестрового контролю (75 балів), що разом складає підсумкову оцінку семестрового контролю за 100-бальною шкалою). Встановлені критерії є чіткими, зрозумілими. Здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання з НП, РП, що розміщені на офіційній сторінці кафедри української мови і

літератури у вкладці “Забезпечення освітнього процесу”. Проте інформація про ОК на сторінці кафедри представлена у вигляді загального переліку з прив’язкою до викладача, а не ОПП, що ускладнює процес пошуку потрібної ОК. Виявлено, що під час проведення занять застосовуються різні форми контролю (літературні ребуси, проектна діяльність, прес-конференції тощо). Спілкування з фокус-групою здобувачів дозволило встановити, що вони дізнаються про контрольні заходи та критерії їх оцінювання через повідомлення від викладачів на першому занятті з дисципліни. Також здобувачі описали процедуру іспиту в умовах дистанційного навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 014 Середня освіта наразі немає. Форми атестації здобувачів вищої освіти ОПП відповідають Положенню про організацію освітнього процесу в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/1xOYGRA>). Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, діяльність якої корелює з Положенням про екзаменаційну комісію (<https://cutt.ly/dxXC9SH>). Відповідно до Програми кваліфікаційних іспитів атестація здобувачів вищої освіти проводиться у формі кваліфікаційних екзаменів: “Українська мова та методики її викладання”, “Українська література та методики її викладання”, “Педагогіка та сучасні технології навчання та виховання” (<https://cutt.ly/ncD6RkI>). Такий підхід дозволяє оцінити рівень сформованості ПРН з філології (українська мова та література), методик навчання, педагогіки (навчально-виховний процес). ОП передбачає можливість захисту кваліфікаційної роботи, проте під час зустрічей із робочою групою та академічним персоналом ЕГ було встановлено, що написання таких робіт вже декілька років не практикується.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативні документи Університету, зустрічі зі здобувачами вищої освіти та іншими учасниками освітнього процесу дозволяють зробити висновки про чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/1xOYGRA>) регулює не тільки процедуру проведення контрольних заходів, а й порядок їх оскарження. Загальні підходи, стратегії і тактики визначені в Положенні щодо врегулювання конфліктних ситуацій (<https://cutt.ly/gxXB4H8>). Робочі програми ОК містять розділи: “Критерії оцінювання”, “Шкала оцінювання”, “Засоби діагностики результатів навчання та форми контролю навчальних досягнень”. Проте є низка ОК, у яких ці розділи наявні частково, також немає єдиного стандарту їх оформлення. Варто було здійснити уніфікацію структури НП, РП. Під час зустрічі Ольховик М.В., заступник декана з навчальної роботи філологічного факультету, зазначила, що про розклад, зміни в ньому, терміни проведення контрольних заходів здобувачі вищої освіти дізнаються в групах, сформованих у соціальних мережах, від старост академічних груп. Цю інформацію підтвердили й здобувачі. Також було виявлено, що учасники освітнього процесу ознайомлені з процедурами та регламентом контрольних заходів, оскарження їх результатів або повторного проходження. Здобувачі вищої освіти, представники студентського самоврядування підтвердили, що проблемні питання, пов’язані з оцінюванням контрольних заходів, можуть вирішуватися безпосередньо з викладачем або куратором, або керівництвом факультету. ЕГ з’ясовано, що конфліктних ситуацій за цією ОПП не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику, стандарти й процедури дотримання академічної доброчесності у НУЧК імені Т.Г.Шевченка регулює Положення про академічну доброчесність (<https://cutt.ly/lxX2rwp>). Також створено вкладку на офіційному вебсайті ЗВО “Академічна доброчесність” (<https://cutt.ly/RxX2WJN>), де оприлюднено низку важливих інформаційних документів. У ЗВО використовуються технічні засоби перевірки наукових робіт на наявність плагіату: програма Plagiat.pl (договір про надання послуг – <https://cutt.ly/ExX3yXe>); безкоштовний сервіс Unicheck. Доступ до програми Plagiat.pl забезпечує Наукова бібліотека університету. Під час зустрічей було підтверджено, що кваліфікаційні роботи проходять перевірку на плагіат централізовано, у той час як за перевірку курсових робіт несе відповідальність науковий керівник. Популяризації академічної доброчесності сприяє низка заходів. У НУЧК імені Т.Г.Шевченка відбувається опитування викладачів щодо принципів академічної доброчесності. Також вони беруть участь у програмі SAIUP з академічної доброчесності (проект “Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність”). Здобувачі вищої освіти мають змогу пройти курси з академічної доброчесності на освітньому порталі EdEra. В Університеті впроваджено вибірково ОК “Академічна доброчесність”. Проте ЕГ рекомендує ввести до навчального плану за цією ОПП нормативну ОК “Основи наукових досліджень”, що дозволить здійснювати послідовне

ознайомлення здобувачів вищої освіти з принципами й процедурами академічної доброчесності. Зустрічі з академічним персоналом та здобувачами вищої освіти дозволяють стверджувати про достатній рівень сформованості культури академічної доброчесності. Здобувачі обізнані у тому, що таке академічна доброчесність, як наукові роботи перевіряються на плагіат.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЕГ отримала підтвердження, що контрольні заходи, критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими, прозорими та заздалегідь оприлюдненими. Вони відображені в НП, РП ОК, а також потрібну інформацію здобувачі отримують під час першого заняття та від старост академічних груп у соціальних мережах. Форми атестації здобувачів вищої освіти регламентовані внутрішніми нормативними документами. Програми кваліфікаційних іспитів оприлюднені. Процес здійснення контрольних заходів є об'єктивним та передбачає процедуру їх оскарження. Заклад має чітко визначені процедури сприяння академічній доброчесності та неухильно дотримується їх у своїй діяльності. У ЗВО проводяться опитування щодо академічної доброчесності. Викладачі беруть участь у програмі SAIUP з академічної доброчесності, а здобувачі мають змогу пройти відповідні курси на освітньому порталі EdEra.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У контексті Критерію 5 можемо виокремити такі недоліки й надати рекомендації: 1. ОК на сайті філологічного факультету відображені без прив'язки до ОПП, що ускладнює процес пошуку дисципліни. Рекомендуємо прив'язати ОК до ОПП. 2. Наразі в НП та РП немає єдиного стандарту презентації структурних компонентів, що пов'язані з контрольними заходами (критерії оцінювання, шкала оцінювання, засоби діагностики). Рекомендуємо уніфікувати структури НП, РП. 3. ОПП не містить ОК "Основи наукових досліджень", що дозволила б здійснювати послідовне ознайомлення здобувачів вищої освіти з принципами й процедурами академічної доброчесності. Рекомендує ввести до ОП ОК "Основи наукових досліджень".

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи, критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими. Форми атестації здобувачів вищої освіти регламентовані внутрішніми нормативними документами. Процес здійснення контрольних заходів передбачає визначену процедуру їх оскарження. Заклад має регламентовані процедури дотримання академічної доброчесності. Проте на сайті філологічного факультету ОК відображені без прив'язки до ОПП, що ускладнює процес пошуку. Також НП, РП мають різну презентацію структурних компонентів, що пов'язані з контрольними заходами. Тому є потреба виробити єдиний стандарт структурних компонентів ПР, РП; прив'язати ОК до конкретної освітньої програми. Задля послідовного ознайомлення здобувачів з принципами й процедурами академічної доброчесності варто ввести нормативну ОК "Основи наукових досліджень". Пропоновані рекомендації можуть сприяти вдосконаленню ОП, тому констатуємо відповідність вимогам критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Реалізацію ОП забезпечують НПП, з-поміж яких доктори та кандидати педагогічних наук (Жила С., Лілік О., Гергуль С. та ін.), науково-педагогічна діяльність яких актуальна для підготовки майбутніх учителів; кандидати філологічних наук (Хомич Т., Сазонова О., Красавіна В., Чередник Т., Росстальна О. та ін.), які забезпечують реалізацію ОП з погляду підготовки саме вчителів-словесників; а також фахівці, які забезпечують загальну підготовку студентів філологічного факультету (Ольховик М., Тютюнник О. - кандидати філософських наук, Колесник О. - доктор культурології). ЕГ переконалася і в кадровому потенціалі, оскільки реалізацію ОП також забезпечують викладачі, які мають можливість здобути науковий ступінь шляхом навчання в аспірантурі (Кашпур С., Ташлик С., Полулях Я.). Загалом НПП відповідають кваліфікаційним вимогам; викладають дисципліни, дотичні до кола наукових інтересів, проходять стажування та підвищення кваліфікації, про що на запит ЕГ надано довідки та

сертифікати (зокрема, у таких закладах, як Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Навчально-науковий інститут неперервної освіти, Академія Державної пенітенціарної служби, Чернігівський національний технологічний університет, Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженко). За результатами опитування (20-25 січні 2021 р.) 78,9% студентів відзначили високий професійний рівень викладачів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ЗВО є чинними Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (2010 р.: (<https://cutt.ly/Kco5hCW>)) та Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників Національного університету “Чернігівський колегіум імені Т.Г.Шевченка” (<https://cutt.ly/zco5W5d>). Під час зустрічі представником відділу кадрів було зазначено, що претендент на вакантну посаду подає пакет документів, і конкурсний відбір відбувається згідно з визначеними процедурами. Відповідно до п.3.1.3. Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників Національного університету “Чернігівський колегіум імені Т.Г.Шевченка” (<https://cutt.ly/zco5W5d>) претендент має з-поміж визначеного переліку надати документи, що підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (надіслано на запит), список праць (ЕГ ознайомила з працями НПП, які вказують на відповідність викладачів вимогам), що засвідчують необхідний рівень професіоналізму. Також відповідно до п. 4.1.5. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/teptvqi>) конкурсна комісія враховує рейтингові показники НПП, що вказує на пріоритетність у наданні посад НПП із кращими професійними досягненнями. Повідомлення про оголошення конкурсу оприлюднюються на сторінці вченої ради у розділі “Оголошення” (<https://cutt.ly/zcXAvgQ>). Рішення вченої ради приймається шляхом голосування. Фактів порушення процедури конкурсного добору НПП, які забезпечують реалізацію ОП, не виявлено.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Учитель української мови та літератури ЗОШ № 12 Хропата С.І. залучена до розроблення методичних рекомендацій з підготовки курсових робіт із методики навчання української мови і літератури (протокол № 9 засідання кафедри української мови і літератури від 20 травня 2020 р.). Учителі української мови та літератури ЗЗСО Лісена Н. та Сова К. брали участь у проведенні інтегрованих занять для студентів ОП, про що свідчать розповіді учасників фокус-груп і надані на запит протоколи науково-методичних семінарів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У наданому на запит протоколі №1 засідання науково-методичного семінару від 12 вересня 2019 р. зафіксовано обговорення інтегрованої лекції з дисциплін “Методика навчання української мови” і “Методика навчання української літератури”, яку провела д.п.н., доцент Лілік О.О. разом із учителем-методистом ліцею №15 м. Чернігова Лісеною Н.І. Про це заняття згадували і студенти під час бесіди. У протоколі №1 засідання науково-методичного семінару від 16 вересня 2020 р. підтверджено проведення аналогічного заняття за участі вчительки української мови і літератури гімназії №31 м. Чернігова Сова К.О.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО чинне Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/bco5MpZ>). Актуальні можливості та анонси стажувань оприлюднені в розділі “Підвищення кваліфікації” (<https://cutt.ly/Gco55ac>). Відповідно до інформації про кадрове забезпечення є тенденція щодо регулярного професійного розвитку НПП. Зокрема, НПП проходять стажування в інших закладах освіти (Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Навчально-науковий інститут неперервної освіти, Академія Державної пенітенціарної служби, Чернігівський національний технологічний університет, Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженко). Є приклади проходження закордонних стажувань (Лілік О. - Словацька Республіка (квітень 2017)). Позитивною практикою вважаємо грантову діяльність НПП, які забезпечують реалізацію ОП, зокрема досвід Росстельної О., яка брала участь у грантових програмах від Educational Graffiti Theatre Company (м. Корк, Ірландія, 11.06.15 р. по 28.06.15 р.); “The Star of Europe” (Інарі, Фінляндія; Finnish National Agency for Erasmus+; 05-11.11.2018,); Tandem (у стадії реалізації); Erasmus+ (2020). Представники філологічного факультету активно долучилися до

реалізації Грантової програми “Інфомедійна грамотність: навчись сам - навчи інших” міжнародного проєкту “Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність”. За словами НПП, досвід, набутий під час цього проєкту, фрагментарно впроваджено у викладання дисциплін. Варто звернути увагу на систему власних університетських програм та активність залучення НПП до них.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО чинне Положення про конкурс на кращу кафедру Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/8co7WzJ>), згідно з яким відзначають та фінансово нагороджують кафедру, викладачі якої набирають бали за різні види науково-методичної роботи. Критерії та умови проведення конкурсу чітко і прозоро висвітлені у Положенні. НПП під час бесіди підтвердили такий інструмент стимулювання. Окрім того, під час зустрічі викладачі зазначили, що у ЗВО є преміювання за особливі досягнення, зокрема за наукове керівництво студентами-переможцями (наприклад, гарант ОНП здійснювала керівництво студентом., який посідав призові місця на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, тому у ЗВО відзначали за такі досягнення). Це регламентовано і Колективним договором у п.4.3. (<https://cutt.ly/1co77UC>), у якому згідно з додатком 2 визначено критерії та порядок преміювання (с. 38-40).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Науково-педагогічний колектив, який забезпечує реалізацію ОП, має належну публікаційну активність, постійно підвищує кваліфікацію (з елементами інтернаціоналізації), викладачі долучаються до міжнародних грантових проєктів. У ЗВО існує чітка система конкурсного відбору та елементи стимулювання НПП шляхом визначення кращої кафедри, преміювання за особливі досягнення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

У контексті Критерію 6 можемо надати такі рекомендації: 1. Рекомендуємо: інтенсифікувати діяльність, спрямовану на взаємодію з роботодавцями та вчителями-практиками, зокрема в частині збільшення спільних заходів, проведення занять професіоналами-практиками. 2. Рекомендуємо: розширити географію закладів освіти, у яких НПП проходять стажування, зокрема і за кордоном. 3. Рекомендуємо: стимулювати професійний розвиток викладачів через власні програми.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Виявлені факти свідчать, що вимог Критерію 6 загалом дотримано. Науково-педагогічний колектив володіє необхідними кваліфікаційними характеристиками та на належному рівні забезпечує реалізацію ОП. Викладачі виявляють активність у питаннях підвищення кваліфікації та стажувань, однак з'ясовано, що НПП більшою мірою орієнтуються на програми ЗВО України, переважно не використовуючи можливості, надані власним ЗВО чи іноземними закладами. Поодинокі приклади залучення до освітнього процесу професіоналів-практиків повинні бути системного характеру. Також варто активніше взаємодіяти з працедавцями, з метою врахування вимог сучасної школи, потреб ринку праці та обміну досвідом, що позитивно впливатиме на якість ОП. Висловлені рекомендації спрямовані на реалізацію потенційних можливостей ОП, тому констатуємо відповідність вимогам критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази було проведено в режимі прямої трансляції, під час якої ЕГ ознайомилась із загальноуніверситетською інфраструктурою: Науковою бібліотекою (<https://library.chnpu.edu.ua/>), актовю залом, музеєм, спортивною залом, аудиторним фондом філологічного факультету, методичним кабінетом. Здобувачі мають можливість навчатися у лінгафонному кабінеті, комп'ютерних класах. В окремих аудиторіях є як стаціонарні, так і мобільні мультимедійні комплекси (екрани та проектори). Відзначимо фонд Наукової бібліотеки, оскільки наявні книги та періодика актуальні для навчання студентів за ОП. Для здобувачів із інших населених пунктів є можливість проживання в гуртожитках. У Протоколі проведеного опитування студентів щодо якості навчання (21-25 січня 2021 р.) на питання “Чи задовольняє Вас рівень технічного оснащення лекційних аудиторій та лабораторій НУЧК?” за сукупністю 71% здобувачів переважно задоволені, проте звертаємо увагу і на думку решти 29%, які вважають, що необхідні покращення. На питання “Чи влаштовує Вас рівень забезпечення навчально-методичною літературою?” 80,2% надали позитивну відповідь. Під час усного спілкування жодних побажань щодо вдосконалення матеріально-технічної бази висловлено не було. За словами учасників фокус-груп, загалом створені умови є комфортними для навчання та проживання (для тих, хто мешкає в гуртожитках).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час огляду матеріально-технічної бази та у бесідах із фокус-групами з'ясовано, що представники академічної спільноти можуть безкоштовно користуватись ресурсами бібліотеки, комп'ютерними класами з доступом до інтернету, спортивними залами. Доступ до інформаційних ресурсів забезпечено наявністю офіційного сайту ЗВО (<http://chnpu.edu.ua/>), сайту філологічного факультету (<http://philology-chernihiv.com.ua/>), сайту Наукової бібліотеки (<https://library.chnpu.edu.ua/>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ пересвідчилася в тому, що загалом освітнє середовище спроможне задовольнити потреби та інтереси здобувачів. Під час огляду матеріально-технічної бази у форматі прямої трансляції було продемонстровано вільні коридори та сходи, аудиторії з належним меблевим і технічним комплектуванням. У ЗВО дотримуються карантинних обмежень. У Протоколі проведеного опитування студентів щодо якості навчання (21-25 січня 2021 р.) на питання “Чи почуваетесь Ви у безпеці, перебуваючи в університеті?” 64,5% відповіли “Так, мені безпечно”, 28,9% - “Здебільшого, так”. Ситуацій, що могли нести ризики для життя та здоров'я здобувачів, або порушень правил техніки безпеки не виявлено.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Необхідна інформація щодо освітнього процесу розміщена на офіційному сайті ЗВО, зокрема в розділі “Важлива інформація” (<https://cutt.ly/WepqMBv7>); для студентів ОП - на сайті філологічного факультету (<https://cutt.ly/Mepq5Yy>), де у розділі “Навчання” оприлюднено освітні програми, розклади, інформацію щодо вибіркових дисциплін, практики тощо. Здобувачі засвідчили, що під час дистанційного навчання, окрім відвідування на різних платформах занять, вони постійно перебувають на зв'язку з кураторами та викладачами у створених Viber-групах, де отримують актуальну та оновлену інформацію. Голова Первинної профспілкової організація студентів НУЧК імені Т.Г.Шевченка та представники фокус-груп із числа здобувачів засвідчили, що студенти мають змогу отримати путівку на оздоровлення або матеріальну допомогу у визначених законодавством випадках (<https://cutt.ly/scrwu55>). У разі виникнення питань, ідей чи пропозицій здобувачі можуть звернутися до представників студентського парламенту (<https://cutt.ly/vcrwf10>). Адаптацію студентів I курсу, а також психологічну підтримку за зверненнями забезпечує Психологічна служба (<https://cutt.ly/LcrwcKJ>). Згідно з опитуванням, проведеним 11-17 лютого 2020 р., студенти оцінили різні види підтримки від 7 до 9 балів, що свідчить про загальний рівень задоволення.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП наразі особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Під час огляду матеріально-технічної бази було продемонстровано пандус на вході до корпусу, просторі коридори та холи для можливого переміщення маломобільних осіб, спеціально обладнану туалетну кімнату. Ураховуючи те, що на філологічному факультеті осіб із особливими освітніми потребами немає, пересвідчитися в зручності створених умов не видається можливим, проте продемонстровані об'єкти свідчать про створення в ЗВО інклюзивного простору. До того ж низка заходів щодо забезпечення доступності та якості освітніх послуг, наданих особам з особливими освітніми потребами,

регламентовані в Положенні про організацію супроводу студентів із інвалідністю в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/HcpwGrp>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО є чинними Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/Xcpw3Dx>), де в п.ІІІ-V чітко окреслено алгоритм дій у випадку конфлікту, а також Положення щодо протидії булінгу у Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/ycreeVo>). У випадку виникнення конфліктної ситуації можна подати скаргу на розгляд комісії з питань врегулювання конфліктних ситуацій, яка впродовж 10 днів проводить засідання з учасниками конфлікту та свідками. Рішення затверджується шляхом відкритого голосування. У Протоколі проведеного опитування студентів щодо якості навчання (21-25 січня 2021 р.) на питання “Як Ви оцінюєте морально-етичні взаємовідносини в Університеті?” 50% студентів визначили як доброзичливі, 40,8% - як нейтральні, а 9,2% - як напружені. На питання “Чи відчуваєте Ви в університеті булінг / цькування?” 77,6% зазначили про відсутність таких випадків і повний комфорт під час перебування в ЗВО та групі. Позитивним свідченням сприятливого психологічного мікроклімату є відсутність відповідей щодо постійного цькування. На сайті ЗВО є зручний перехід до скриньки довіри (<https://cutt.ly/escpegCl>). За словами студентів, у випадку конфлікту чи булінгу можна звернутися до куратора чи деканату, однак ані в освітньому процесі, ані щодо проживання в гуртожитку таких прикладів наведено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Загалом у ЗВО створено умови для здійснення освітнього процесу на належному рівні. Матеріальні та нематеріальні ресурси сприяють реалізації ОП та підготовці студентів філологічного факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У контексті Критерію 7 можемо надати таку рекомендацію: 1. Рекомендуємо звернути увагу на результати проведеного опитування, відповіді на які сигналізують про наявні побажання щодо створених умов у незначній частині респондентів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Виявлені факти та позитивні практики щодо організації та облаштування освітнього простору, можливостей аудиторного фонду філологічного факультету та інфраструктурних об'єктів ЗВО вказують на те, що ОП реалізують у комфортних і безпечних умовах. Зафіксовані в протоколі опитування побажання щодо покращення матеріально-технічної бази потребують деталізації та аналізу з метою можливого врахування інтересів здобувачів. Висловлені рекомендації спрямовані на вдосконалення належно створеної матеріально-технічної бази та сформованого освітнього простору, тому констатуємо відповідність вимогам критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО чинне Положення про освітню програму та гаранта освітньої програми в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/ycprsfN>), де у п.V “Реалізація, моніторинг та перегляд

освітньої програми” визначено всі процедури, що сприяють оновленню ОП. У пп. 4.2.3. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/3cprxHC>) визначено, що “перегляд освітніх програм відбувається раз на рік на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів/інституту”. Дієвість визначеної процедури перегляду не викликає сумнівів, оскільки чинна програма введена в дію 01 вересня 2020 р., а оприлюднення проекту оновленої ОП відбулося відповідно до графіку (<https://cutt.ly/qcprRR7>). Стейкхолдери можуть долучитися до обговорення, адже на сайті забезпечено зворотній зв'язок для зауважень і пропозицій. Співпраця зі стейкхолдерами підтверджена рецензіями та відгуками на чинну ОП, а також під час спілкування з роботодавцями. У наданих на запит протоколах відбито зміни, що були враховані під час перегляду ОП: про внесення змін до змістових модулів ОК “Методика навчання української мови”, ОК “Сучасна українська літературна мова” для уточнення компетентностей здобувачів (протокол №1 засідання кафедри української мови і літератури від 30 серпня 2019 р.); про залучення до розроблення методичних рекомендацій щодо курсових робіт професіонала-практика Хропату С.І. (протокол №9 засідання кафедри української мови і літератури від 20 травня 2020 р.); про обговорення вибіркових дисциплін для ОП (протокол №8 засідання кафедри української мови і літератури від 24 лютого 2021 р.) тощо.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час бесід із представниками студентського самоврядування та здобувачами, які навчаються на ОП, з'ясовано, що студенти можуть вносити пропозиції, а представники студентського активу є членами вченої ради, які безпосередньо беруть участь у процесі перегляду та затвердження ОП. Студенти підтвердили, що проходять опитування і можуть оцінити якість навчання. Зокрема, саме у форматі опитування здобувачі висловили свої побажання щодо використання онлайн-платформ із метою здійснення дистанційного навчання (переважають ZOOM, Google Classroom). Наразі студентство виступило з пропозицією переглянути розклад занять, бо навчання у другу зміну не є зручним (за словами студентів під час бесіди та згідно з протоколом №8 від 24 лютого 2021 р.). Результати опитування, проведеного студентським самоврядуванням (11-17 лютого 2020 р.), взяті до відома на засіданні вченої ради (протокол № 7 від 20 лютого 2020 р.). Голова студентського самоврядування Душенюк О. доповіла на засіданні вченої ради філологічного факультету (протокол 6 від 18 лютого 2021 р.) про результати опитування здобувачів, які були взяті до відома і мали бути проаналізовані з метою усунення недоліків. Відповідно до Протоколу проведеного опитування студентів щодо якості навчання (21-25 січня 2021 р.) анкетування пройшли 76 здобувачів I-IV курсів ОП, за наслідками якого висловлено побажання в заохоченні студентів до навчання та корекції ОП щодо вибіркових дисциплін. На засіданні кафедри української мови і літератури (надано протокол №8 від 24 лютого 2021 р.) відбулося обговорення результатів опитування здобувачів, результати яких взято до відома. Студентську пропозицію щодо збільшення годин для вивчення дисципліни “Сучасна українська літературна мова” поки не було враховано, однак це визначено як пріоритетну ціль.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Представники роботодавців під час бесіди підтвердили свою співпрацю з філологічним факультетом. Зокрема, Грона Н.В. та Чеховська Л.І. на засіданні кафедри української мови і літератури (протокол № 10 від 17 червня 2020 р.) внесли пропозиції, що стосувалися формування компетентностей у майбутніх учителів української мови та літератури, пов'язаних із застосуванням ІКТ та розумінням сучасних лінгвістичних та літературних процесів, що вплинуло на оновлення ПРН. На сайті філологічного факультету розміщено анкету для оцінювання ОП роботодавцями (<https://cutt.ly/1cprXz9>). Результати опитування обговорено на засіданні кафедри української мови і літератури (протокол №8 від 24 лютого 2021 року), де відзначено, що з-поміж пропозицій роботодавців було посилення психологічних компетентностей учителя-словесника та проведення спільних заходів (олімпіад, конкурсів тощо). Згідно з рішенням, в ОП послідовно до висловлених пропозицій має бути додано практикум з виразного читання та літературознавчий аналіз художнього твору, а також розширено перелік психологічних дисциплін у вибіркових компонентах.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускники ОП у більшості випадків продовжують навчання на магістерському рівні. Системного формування бази даних щодо кар'єри випускників у ЗВО немає, проте під час бесіди з відповідною фокус-групою зазначено, що вони підтримують індивідуальні контакти з викладачами філологічного факультету, зокрема з гарантом і науковими керівниками. На сайті розміщено анкету для оцінювання ОП випускниками (<https://cutt.ly/LcoGNzf>). На запит було надано протокол №8 від 24 лютого 2021 року засідання кафедри української мови і літератури, у якому зафіксовано обговорення результатів. Випускники звернули увагу на потребу інноваційних підходів до навчання, на перелік дисциплін (зокрема, з метою усунення дублювання).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО чинне “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка” (<https://cutt.ly/Zcpte7>), згідно з яким внутрішня система забезпечення якості здійснює перегляд ОП, рейтингування НПП та структурних підрозділів за результатами діяльності, опитування здобувачів і стейкхолдерів. На сайті розміщено анкети: Опитування здобувачів вищої освіти щодо компонент освітньої програми, Опитування здобувачів вищої освіти щодо педагогічної майстерності викладачів, Опитування викладачів щодо принципів академічної доброчесності, Опитування здобувачів освіти щодо якості та задоволеності навчанням в НУЧК, результати яких дозволяють здійснювати моніторинг основних напрямів роботи ЗВО. На сайті філологічного факультету розміщено протоколи опитувань студентів (11-17 лютого 2020 р., 20-25 січня 2021 р.). Отримані побажання щодо вдосконалення ОП у ЗВО намагаються аналізувати та враховувати. Наприклад, у Протоколі проведеного опитування студентів “Освітній процес очима студентів” від 11-17 лютого 2020 р. зазначено, що складність в опануванні матеріалу виникала з дисципліною “Сучасна українська літературна мова”, подібне питання розглядали на засіданні кафедри української мови і літератури від 24 лютого 2021 року № 8. Логічною є пропозиція здобувачів щодо збільшення аудиторних годин на вивчення Сучасної української літературної мови, яка, за словами представників філологічного факультету, є доцільною та, за можливості, врахованою. На рівні кафедри в чинній ОП реалізовано такі пропозиції: “Ділова українська мова” (Красавіна В.), “Культура мовлення вчителя” (Жила С.) (протокол від 17 червня 2020 р. №10).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація первинна, відтак попередніх зауважень і пропозицій немає.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка функціонує відділ внутрішнього забезпечення якості освіти, утворений наказом ректора №426 від 14.12.2020 року. У Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка визначено процедури, які сприяють підвищенню якості (напр., системи рейтингування, перегляд освітніх програм, опитування здобувачів). Відповідно до розділу III. Типового положення про кафедру Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка завданням кафедри є забезпечення якості освітнього процесу (впровадження досвіду, врахування потреб ринку праці, залучення фахівців-практиків, удосконалення методів тощо). Відповідно до п.4.2. Типового положення про факультет (інститут) Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка однією з функцій такого структурного підрозділу є “забезпечення якості освітнього процесу відповідно до стандартів вищої освіти та нормативних документів з організації освітнього процесу” (с.4). Згідно з п.5.3. Положення про освітню програму та гарант освітньої програми в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка управління реалізацією ОП здійснюють декан факультету та гарант ОП. Відповідно до п. 4.2.4. системний аналіз ОП проводить відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, а перегляд її, як засвідчує п.4.2.3., здійснюють раз на рік на засіданнях кафедр і вчених рад факультетів із залученням стейкхолдерів. Надані протоколи засідань, результати опитувань, затверджені вченою радою ОП, засвідчують практичну реалізацію положень і взаємодію кафедри, факультету, відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО розроблено чіткі процедури щодо реалізації та механізмів удосконалення ОП, яких дотримуються на всіх етапах перегляду та реалізації ОП. Система опитувань охоплює різні аспекти реалізації програми та освітнього процесу загалом. Виявлені результати засвідчують належний рівень навчання та викладання і вказують на задоволення здобувачів, а окремі відсотки сигналізують про потенційні можливості для вдосконалення. На філологічному факультеті та загалом у ЗВО належним чином сформовано корпоративну культуру.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У контексті Критерію 8 можемо надати таку рекомендацію: 1. Рекомендуємо систематизувати та посилити взаємодію зі стейкхолдерами, зокрема роботодавцями та випускниками. 2. Рекомендуємо продовжувати активну співпрацю зі здобувачами під час перегляду ОП та й надалі враховувати їх пропозиції.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

На підставі опрацювання документації та за результатами проведених зустрічей із фокус-групами ЕГ переконалася в тому, що у ЗВО та на філологічному факультеті існує внутрішнє забезпечення якості вищої освіти, визначені нормативними документами процедури функціують. Рекомендації спрямовані на посилення та систематизацію взаємодії зі здобувачами, випускниками, роботодавцями, оскільки зафіксовані приклади такої співпраці свідчать про реальне впровадження позитивних практик, однак потребують інтенсифікації та систематичності.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка: Статуті Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/асруZEN>); Колективному договорі Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/сру2Ql>); Правилах внутрішнього трудового розпорядку Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/сруеEQ>); Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/осруамv>); Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/АсрусгT>); Положенні про дисципліни вільного вибору студентів у Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/исруWza>); Положенні про організацію та проведення практики у Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/zсруP1z>); Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка (<https://cutt.ly/КсруL4o>) та ін., які розміщено на сайті університету у розділі "Публічна інформація". Нормативна база є всеохоплюючою та змістовною, у ній визначені чіткі й зрозумілі правила та процедури, що регулюють права й обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Проте не всі документи, подані у вигляді pdf-файлів, засвідчені печатками та підписами. Рекомендуємо усунути цей недолік. Також варто розмістити на сайті актуальні програми всіх ОК і ВК ОПП. Сайт університету подекуди не є достатньо легким та зрозумілим у користуванні. ЕГ відзначає, що сторонній людині в короткий термін складно знайти всі необхідні документи. Інформація на сайті систематично та оперативно оновлюється. Під час бесід з різними групами стейкхолдерів з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими й чіткими, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час експертизи було встановлено, що проект ОП-2020 оприлюднювався. Цю інформацію неодноразово підтверджували стейкхолдери, які вносили свої пропозиції для поліпшення ОП. Проект ОПП-2021 наразі вже розміщено на сайті університету в рубриці "Громадське обговорення" (<https://cutt.ly/7сріq8B>). Означена рубрика передбачає можливість зворотного зв'язку (є можливість вносити пропозиції та брати участь в обговоренні). Освітні програми 2017 і 2020 рр. є у відкритому доступі на сайті філологічного факультету (<https://cutt.ly/исріoWl>). Проте, на жаль, немає жодної з рецензій на ОП. Відсутня також інформація щодо пропозицій стейкхолдерів. Окрім того, ЕГ рекомендує виробити модель обговорення ОП на сайті факультету, аби було зрозуміло, які аспекти потребують удосконалення і, хто є ініціатором цих змін. Порівняльну таблицю побажань та врахованих зауважень доцільно розмішувати нижче від ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті представлена майже вся необхідна інформація. Проте, як видно з наданих документів (протоколів, реквізитів самої ОП), затвердження нової редакції ОП та введення її в дію відбулося 31.08.2020 р. Таким чином, абітурієнти, які обирали цю ОП, не могли бачити повної та достовірної інформації про неї під час вступу. Радимо оприлюднювати таку інформацію до початку вступної кампанії та розміщувати інформацію про ОП у розділі «Вступникові», адже майбутні здобувачі недостатньо розуміють структуру ЗВО та роль відповідних структурних підрозділів, тож їм складно віднайти таку інформацію на сторінках сайту. Описи освітніх компонентів, включених до ОП, розміщені на сторінці кафедри української мови і літератури у рубриці «Забезпечення освітнього процесу» (<https://cutt.ly/gcpiXSL>), проте змістове наповнення їх не зовсім досконале і різниться з тим, що представлено в електронному кабінеті НА для ЕГ.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Уся публічна інформація у вигляді положень, наказів та інших документів, яка стосується організації освітнього процесу, прав та обов'язків учасників освітнього процесу, представлена за покликанням <http://chnpu.edu.ua/>. У вільному доступі можна ознайомитися з ОП та навчальними планами 2017, 2020 років, а також проектом освітньої програми 2021 року. Є рубрика, що передбачає можливість зворотного зв'язку (є можливість вносити пропозиції та брати участь в обговоренні). Робочі програми дисциплін представлені у вільному доступі на сторінці кафедри.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліком у контексті Критерію 9 вважаємо практику недостатнього інформування вступників щодо змісту ОП та її ОК, зокрема через затвердження її новою редакцією пізніше, ніж відбувся вступ на навчання. Також не всі документи, подані на сайті у вигляді pdf-файлів, засвідчені печатками та підписами. Незначним недоліком є відсутність таблиць пропозицій для ОП після громадського обговорення її проекту. Рекомендуємо: 1. У майбутньому проект оновленої ОП, змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення не пізніше, як за 1 місяць до розгляду. 2. Оприлюднювати інформацію до початку вступної кампанії у розділі «Вступникові». 3. На сайті розміщувати документи, засвідчені печатками і підписами уповноважених осіб. 4. Створювати таблиці пропозицій упродовж одного тижня після закінчення громадського обговорення проекту ОП, аби інформувати стейкхолдерів щодо реагування ЗВО на їхні пропозиції та зауваження. 5. Розмістити на сайті актуальні програми всіх ОК і ВК ОПП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У результаті проведеної експертизи на відповідність ОП критерію 9 ЕГ стверджує, що публічна інформація у вигляді положень, наказів та інших документів, яка стосується організації освітнього процесу, прав та обов'язків учасників освітнього процесу, представлена на офіційному сайті установи. Є вільний доступ до ОП та навчальних планів 2017, 2020 років, а також проекту ОП-2021. Однак не достатнім є інформування вступників щодо змісту ОП та її ОК, зокрема через затвердження її новою редакцією пізніше, ніж відбувся вступ на навчання; не всі документи, подані на сайті у вигляді pdf-файлів, засвідчені печатками та підписами; розміщені на сайті РП ОК і ВК різняться із тими, що завантажені в електронний кабінет НА. Проте означені слабкі сторони ОП, недоліки видаються такими, що можуть бути усунені найближчим часом. Відтак ОПП загалом відповідає вимогам Критерію 9, рівневі В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	E
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Овсієнко Людмила Миколаївна

Члени експертної групи

Юрчук Олена Олександрівна

Мандич Тамара Михайлівна